

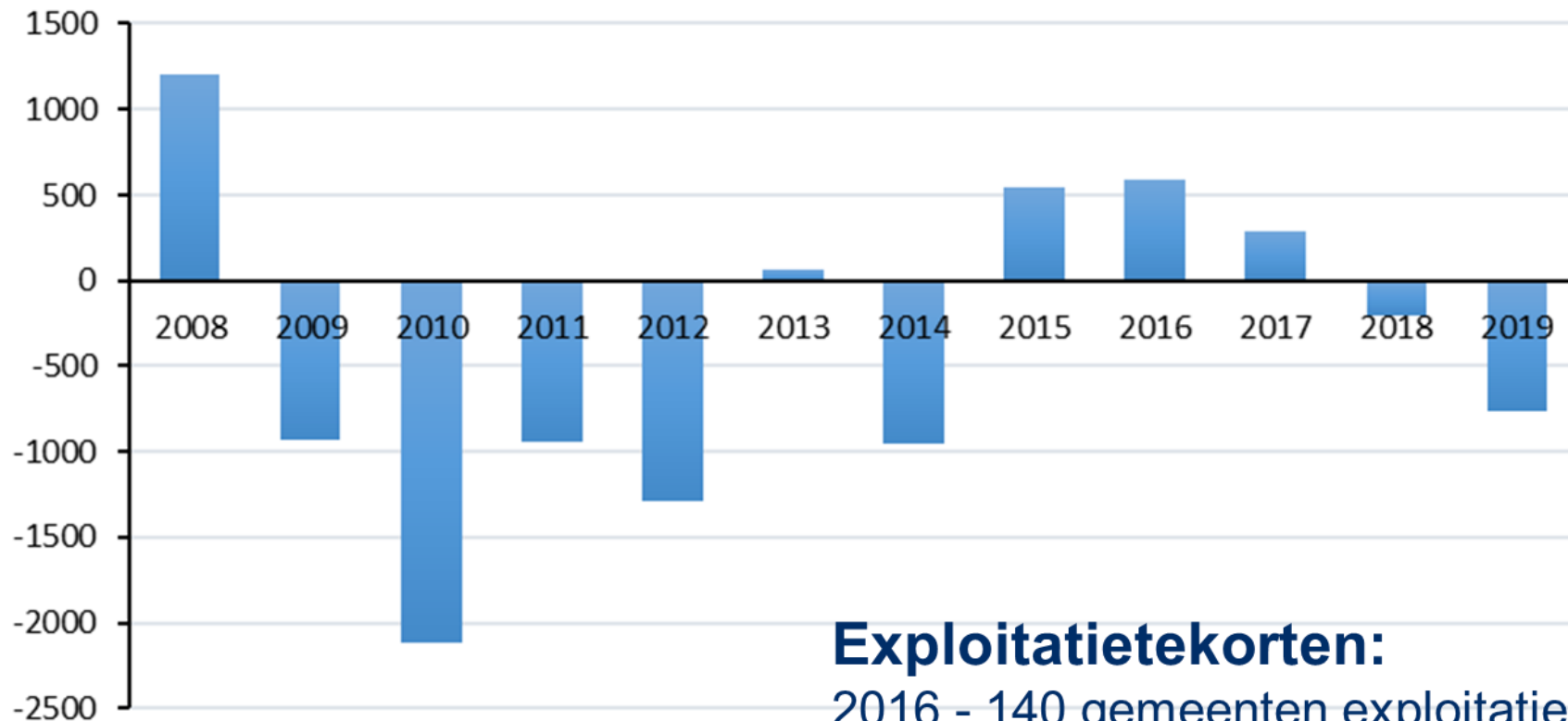

Financiële krapte gemeenten

FAMO, 25 september 2020

Baten & lasten 2019 sluiten structureel niet meer, ondanks gunstige conjunctuur en 400 mln. extra jeugdgeld.

Expl.resultaat gemeenten (mut.E.V. x mln. euro)

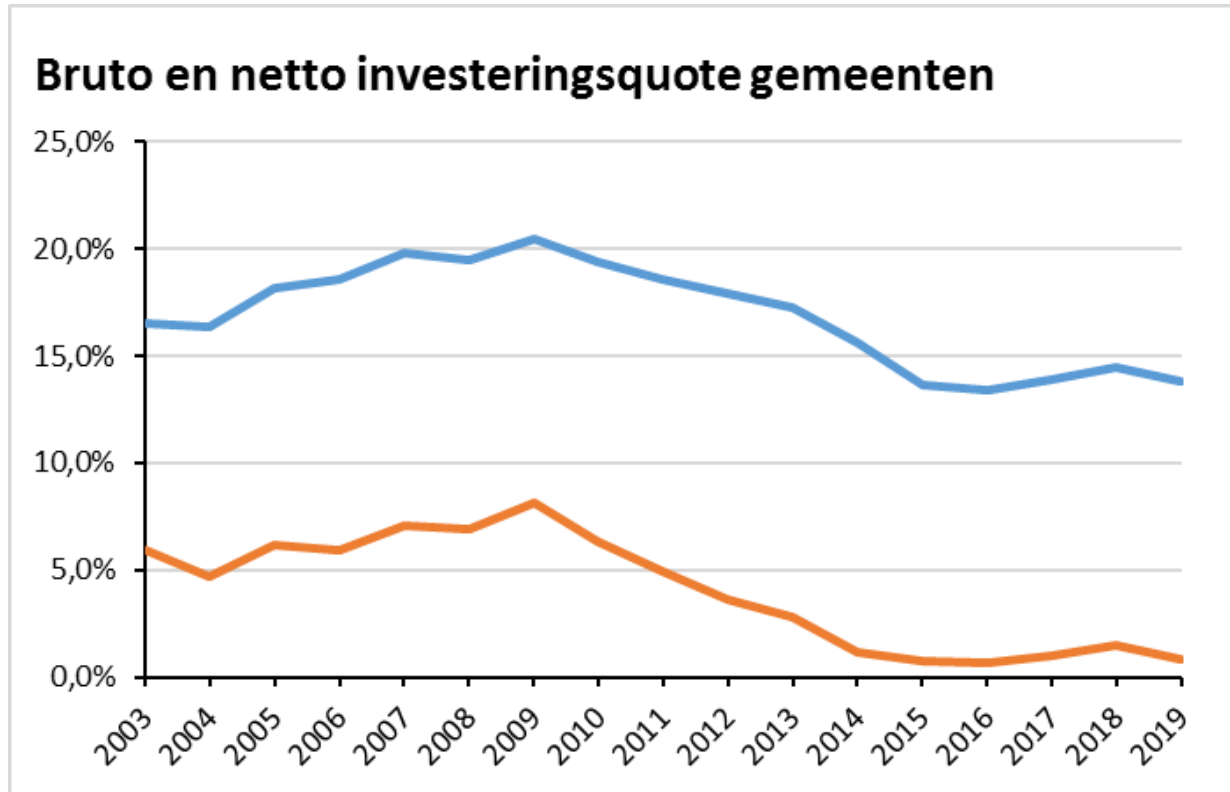

Jaar 2009 exclusief 5,2 mrd boekwinst verkoop NUON en Essent

Exploitatietekorten:

- 2016 - 140 gemeenten exploitatietekort / 45 drie jaar op rij
- 2017 - 185 gemeenten exploitatietekort / 42 drie jaar op rij
- 2018 - 208 gemeenten exploitatietekort / 56 drie jaar op rij
- 2019 - 268 gemeenten exploitatietekort / 85 drie jaar op rij

Door exploitatietekorten kunnen extra afschrijvingslasten van normale investeringen niet worden gedekt.

Structureel tekort aan middelen in 2019 groter dan alleen exploitatietekort:

- Wegnemen exploitatietekort 2019 + 768 mln.
- w.v. tijdelijke jeugdmiddelen 2019 structureel + 400 mln.
- Benodigd overschot constante solvabiliteit 30% ± 750 mln.
- Meer afschrijvingen bij voldoende investeringen ± 750 mln.

Accres deze kabinetsperiode komt min of meer overeen met accres Startnota.

Startnota kabinet Rutte III	2018	2019	2020	2021	Totaal
Accres	1.124.145	1.063.375	1.137.713	937.370	4.262.603
Reeel accres	757.757	609.389	469.981	334.775	2.171.902
Definitief regeerperiode Rutte III	2018	2019	2020	2021	Totaal
Accres	807.121	1.084.429	1.239.623	1.030.017	4.161.190
Reeel accres	463.843	740.586	649.326	405.344	2.259.099

Accres Startnota gemiddeld: 5,19% per jaar
Gerealiseerd accres gemiddeld: 4,83% per jaar

Nominaal accres: 101 miljoen euro lager
Reeel accres : 87 miljoen euro hoger

Oorzaak tekorten – 1. oud zeer niet-taakgebonden kortingen, 2. decentralisatie-kortingen, 3. inperking sturingsmogelijkheden zonder voldoende geld

Hoeho samen de trap af?

RUD- korting	100 mln.
Korting onderwijshuisvesting	256 mln.
Korting maatschappelijk stage	20 mln.
Korting hergebruik scootmobielen	50 mln.
Korting raadleden	18 mln.
Korting BCF	500 mln.
Wegvallen ISV middelen	139 mln.
Korting huishoudelijke hulp	650 mln.
Opschalingskorting	975 mln.
Totaal	2.708 mln.

Maatschappij: Hoeho zorgplicht of Recht?

AMvB reële prijs

Hoge verwachting in krappe tijden of bezuiniging Rijk?

Efficiency-korting WMO nieuw	654 mln.
Efficiency-korting Jeugd	450 mln.
Bezuiniging WSW	1.150 mln. gevolg 2019 tekort 200 mln.
Totaal	1.304 mln.

OVA-convenant

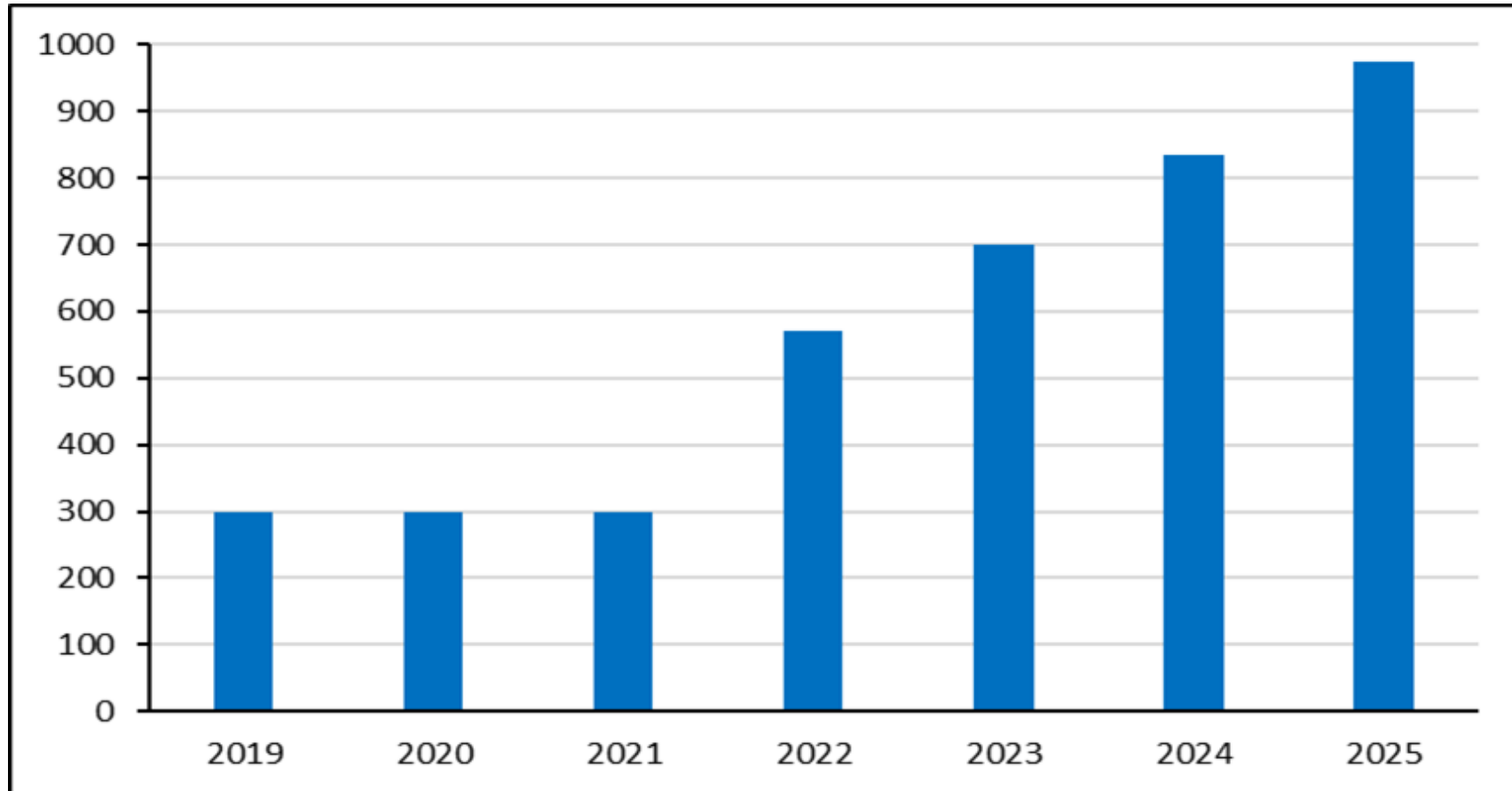
Verdienvermogen beschut werk valt door constante krimp weg

Verschillen tussen gemeenten? Pas de wet aan!

WMO-abonnementstarief

Wie verwijst er door?

Tranches opschalingskorting 2020 en 2021 incidenteel geschrapt

In vervolg op 2020 en 2021 wordt voor 2022 nogmaals incidenteel 300 miljoen euro voor jeugdzorg beschikbaar gesteld.

Afdracht BCF aan gemeentefonds krimpt nog niet

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Voeding BCF	3.552.671	3.680.663	3.812.354	3.953.710	4.062.880	4.176.655	4.307.762
Beroep op BCF	3.422.490	3.571.330	3.696.370	3.825.743	3.959.644	4.098.232	4.241.670
Overschot	130.181	109.333	115.984	127.967	103.236	78.423	66.092
Aandeel gemeenten	86,4%	88,3%	88,3%	88,3%	88,3%	88,3%	88,3%
Naar Gf	112.437	96.548	102.422	113.003	91.164	69.253	58.364

- Maximaal aandeel in afdracht 2019 begroten als afdracht aan algemene uitkering
- Raming afdracht BCF 2020 van 96,5 miljoen zit in algemene uitkering verwerkt
- Afdracht BCF 2021 en later zit niet in de algemene uitkering verwerkt

Reële compensatie inkomstenderving en stijging uitgaven Corona-crisis

- Geen accres over 46 miljard euro extra corona-uitgaven van Rijk.
- Meicirculaire en juni-brief eerste tranche van 658,3 miljoen.
- Voor meerkosten GGD en veiligheidsregio's voorlopig 365 miljoen.
- Septembercirculaire 233,3 miljoen, ernaast reservering 100 miljoen voor inkomstenderving 2020 (decembercirculaire). In 2021 instandhouding lokale cultuurinfrastructuur 150 miljoen (hoe nog niet bekend).

Sociale werkplaatsen (bovenop 90 mln)	50,0
Culturele infra (bovenop 60 mln)	60,0
Precario, marktleges, evenementenleges	20,0
Buurt en dorpshuizen	17,0
Toezicht en handhavingstaken	50,0
Lokale vrijwilligersorganisaties jeugd	7,3
Verkiezingen	29,0
Inkomstenderving (dec. circulaire)	100,0

Deel van sociaal steunpakket 2020-2024 van 1,4 miljard euro ook naar gemeenten

- Dienstverlening bijstandsgerechtigden 40 miljoen euro in 2020 en 90 miljoen euro in 2021.
- Gemeentelijk schuldenbeleid 15 miljoen euro in 2020 en 30 miljoen euro in 2021.
- Impuls nieuwe instroom bijstand 50 miljoen in 2021.
- Bijzondere bijstand 5 miljoen in 2020 en 10 miljoen in 2021.
- Rest wordt later duidelijk.

Decentralisatie-uitkeringen

• Volume-indexatie beschermd wonen		54,7 mln. (2021)
• Volume-indexatie voogdij/18+		0,0 mln. (2021)
• Brede aanpak dak en thuislozen	73,0 mln. (2020)	77,5 mln. (2021)
• Extra middelen vrouwenopvang	52,6 mln. (2020)	
• Uitnames landelijke functies vo	7,7 mln. (2020)	

Algemene uitkering

• Uitvoeringskosten SVB		24,3 mln. (2021)
• Waterschapsverkiezingen		2,8 mln. (struct.)
• Verlenging DU bevoeringsdaling	-/-	11,3 mln. (2021 eenmalig)
• Handhaving energielabel C		0,5 mln. (2020 voorlopig)

Het toekomstig accres 2022-2025

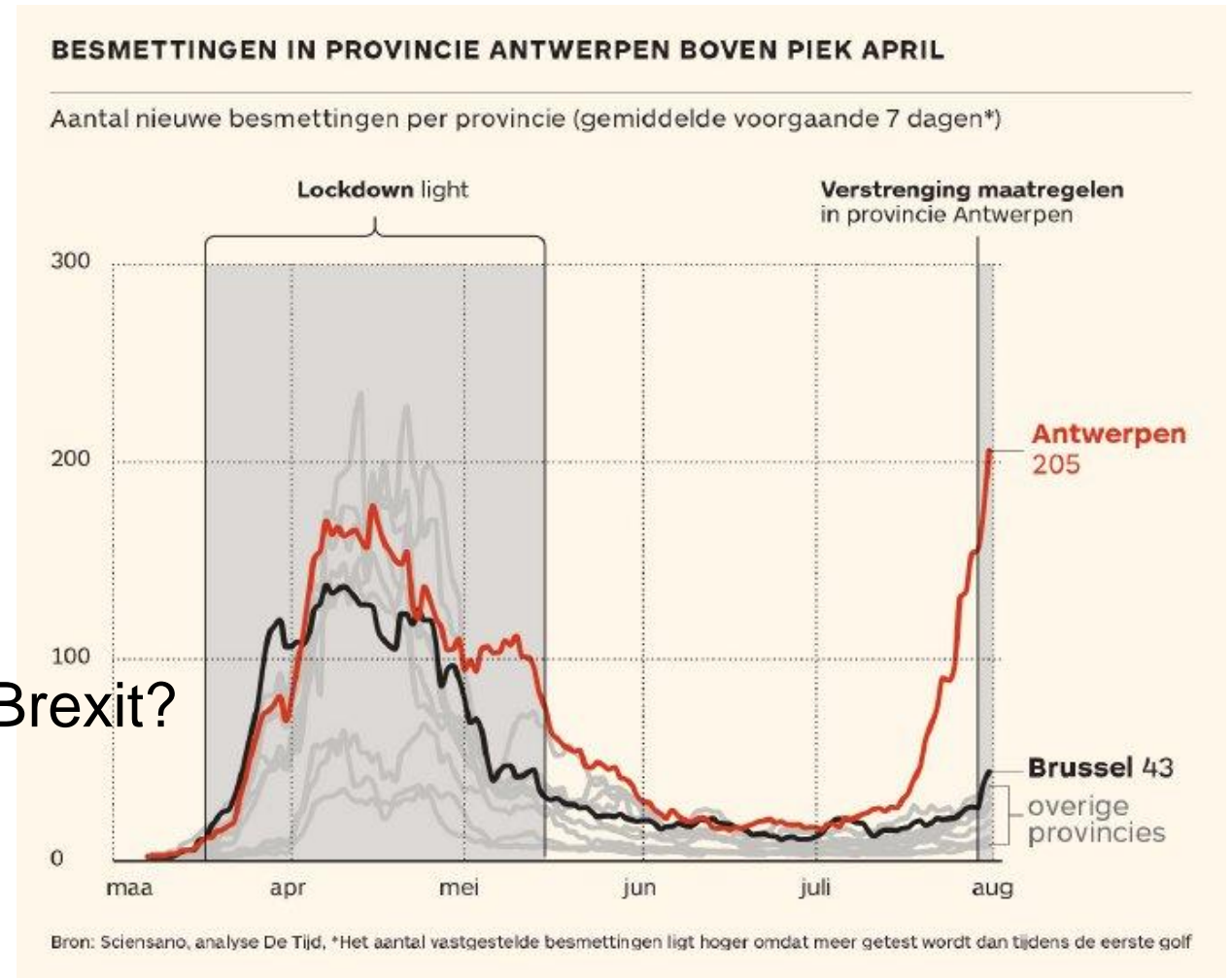
Geen grote tweede golf

- Krimp economie 5% in 2020
- Groei economie 3% in 2021

Tweede golf scenario

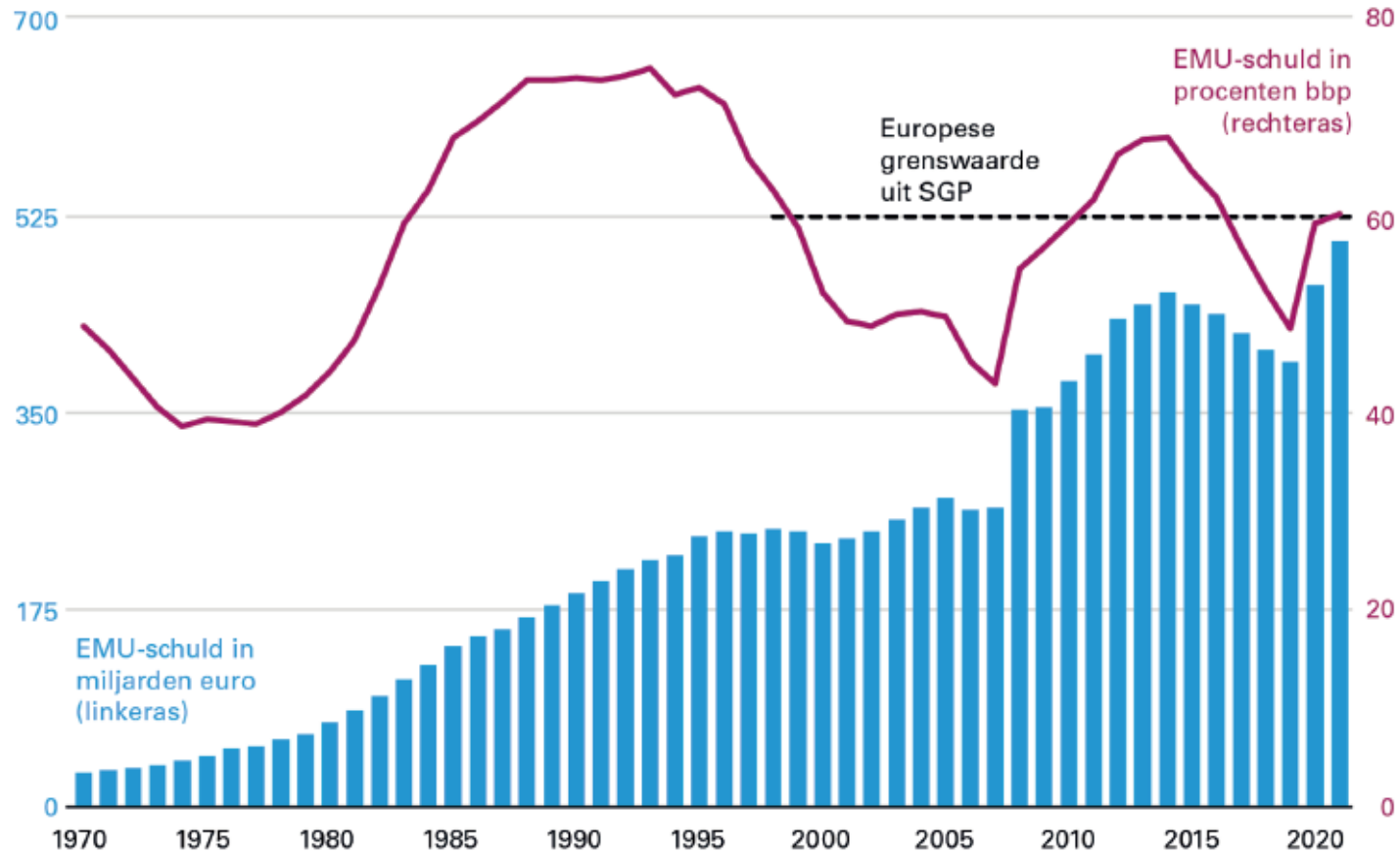
- Krimp economie 6% in 2020
- Krimp economie 3% in 2021

Hoe zit het ook al weer met de Brexit?

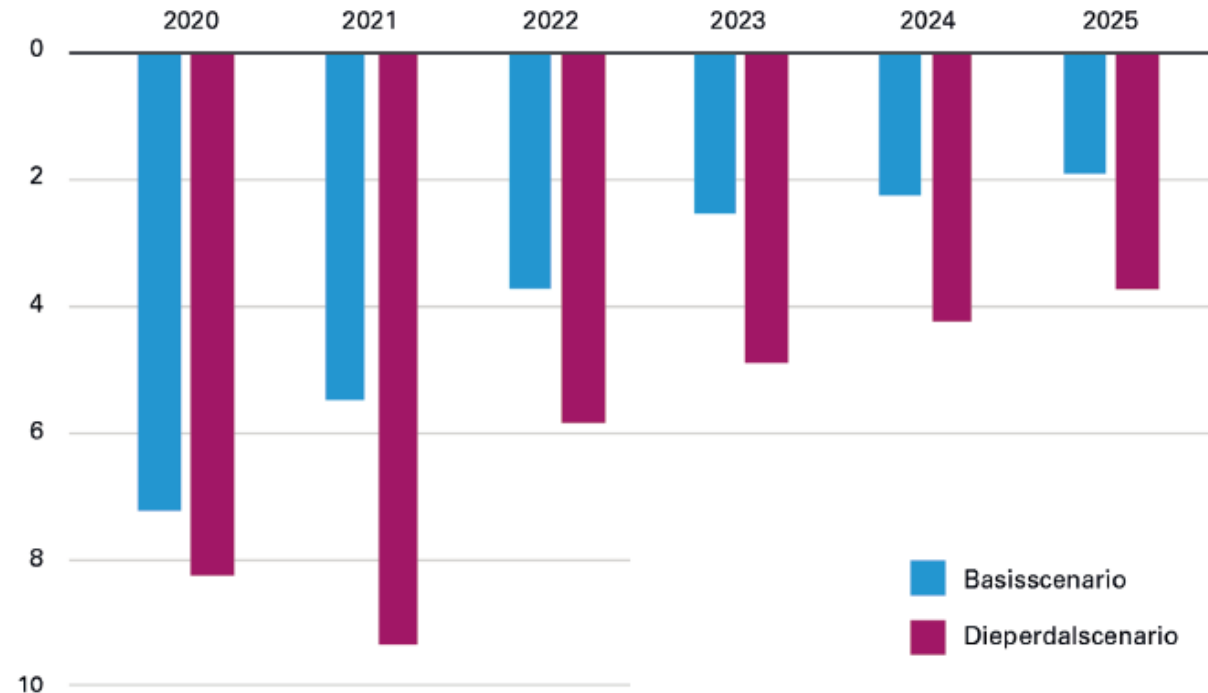
Schuldquote totale overheid volgt conjunctuur door:

1. Automatische stabilisatoren
2. Noemereffect door krimp en groei bruto binnenlands product
3. Ombuigingen na recessie om tekort te beperken

Bron: CPB en ministerie van Financiën

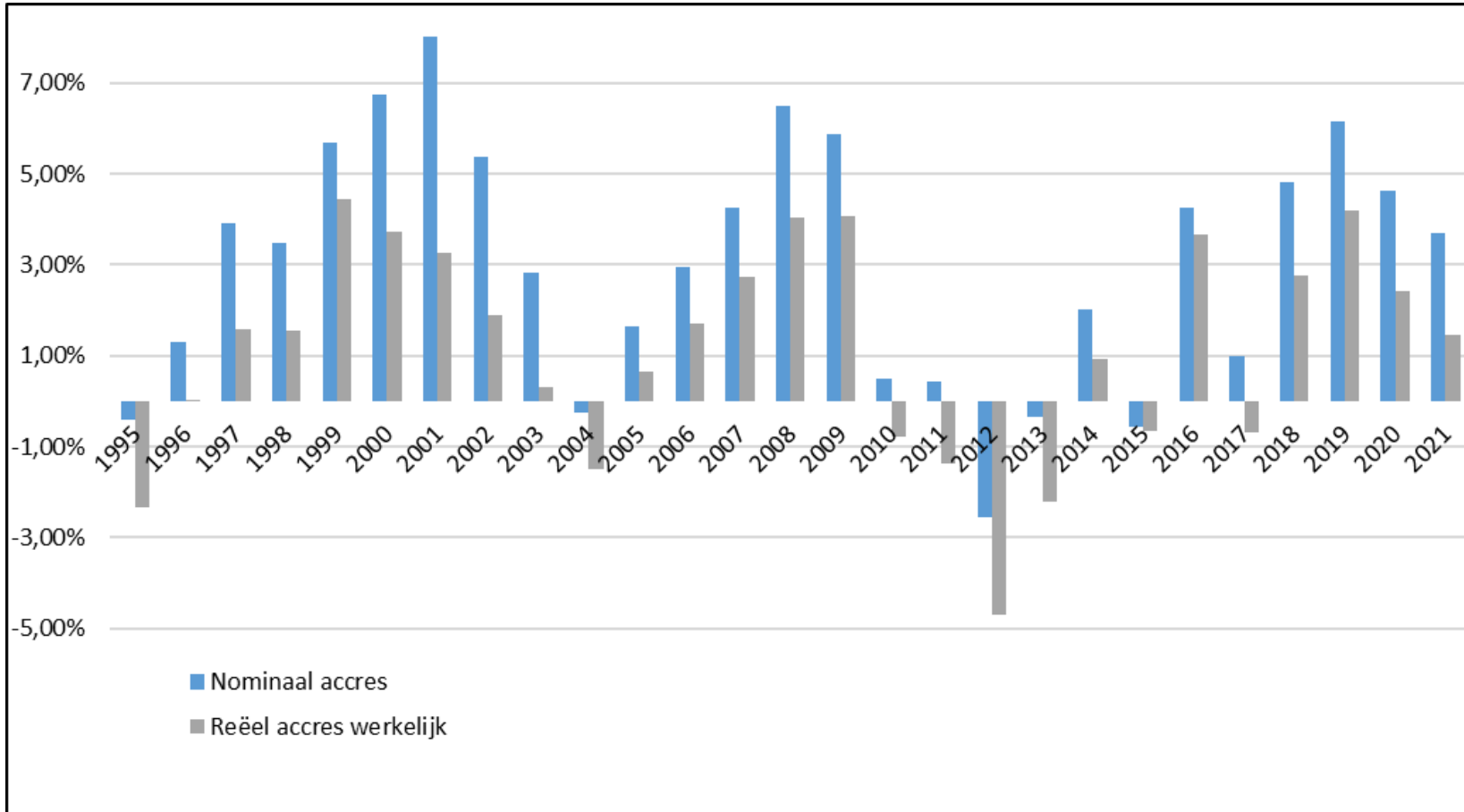
Ontwikkeling financieringstekort overheidsfinanciën ongewijzigd beleid bij basis-scenario en scenario 2^e golf

Bron: ministerie van Financiën voor saldo basisscenario, CPB voor saldo dieperdalscenario.

Structureel (EMU-) tekort voor evenwichtsschuld 60% \approx 1,5% bbp
 EU norm structureel (EMU-) tekort = 0,5% bbp \pm 0,5%

Als het Rijk ombuigt dan delen gemeenten door koppeling *trap op trap af* via een lager accres evenredig mee

Accres gemeentefonds volgt met vertraging conjunctuur

Accres-ontwikkeling 2022-2025

Meicirculaire 2020		2022	2023	2024	2025	Totaal
nominaal accres		1.036.297.000	801.316.000	806.097.000	950.430.000	3.594.140.000
accrespercentage		3,65%	2,76%	2,72%	3,14%	
Septembercirculaire	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Reguliere netto uitgaven onder plafond	303,3	324,0	329,4	335,5	344,1	
Startnota nieuw kabinet		??	??	??	??	
nominaal accres		??	??	??	??	??
accrespercentage		??	??	??	??	

Hoe stappen we met ingang van 2022 weer in?

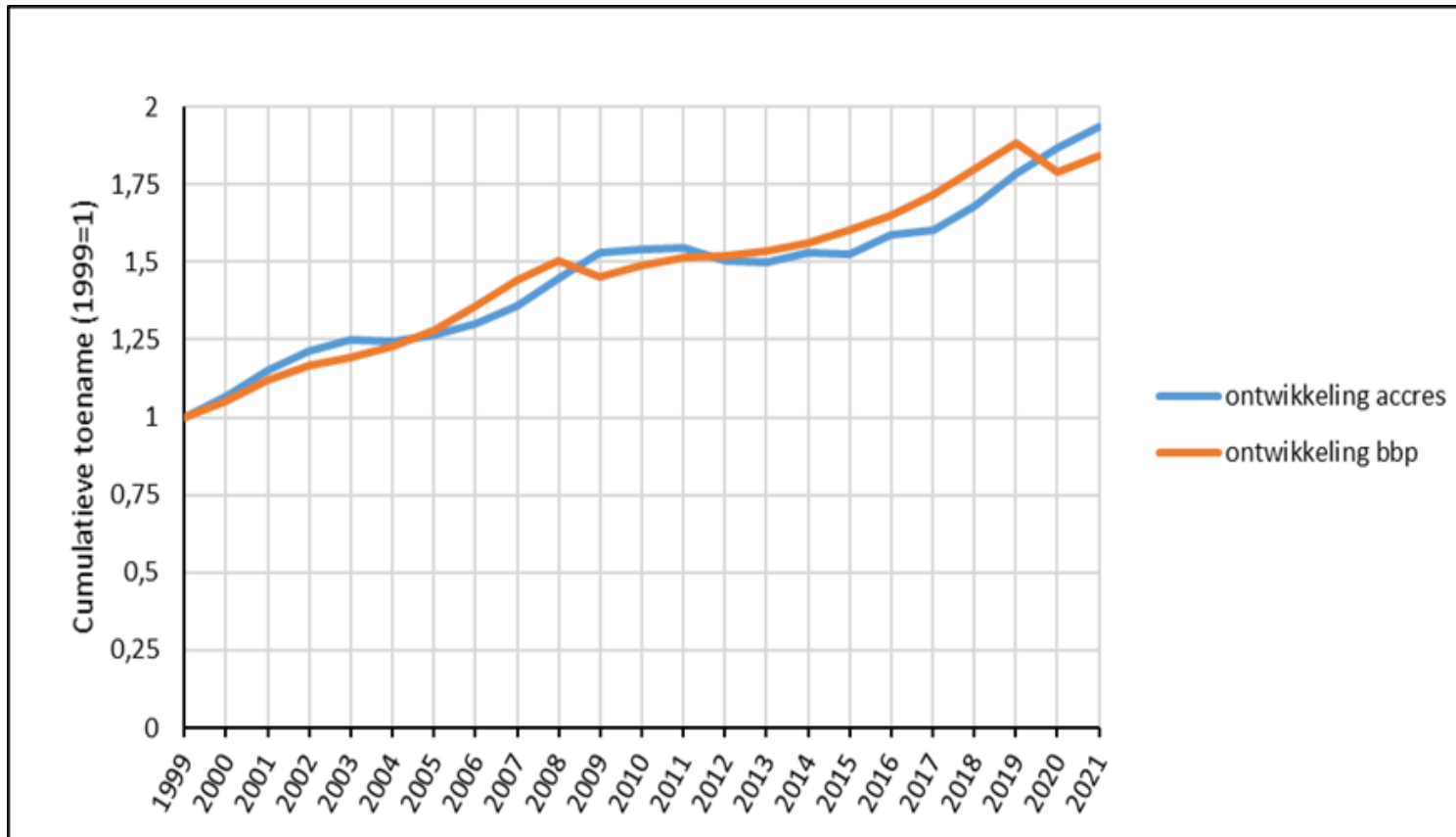
Komen er aanpassingen aan de huidige koppeling trap op - trap af?

Doet het nieuwe investeringsfonds van het Rijk mee met de accresrelevante uitgaven?

Wat voor begrotingsbeleid gaat een nieuw kabinet voeren?

Met brede koppeling is evenredigheid accres hersteld en stabiliteit met meer dan factor 2 vergroot

Trap op trap af-systematiek is meer dan alleen indexering:

- Legt macro-ec. stabilisatie met schuld bij Rijk
- Ook evenredige bijdrage aan ombuigingen
- 1 index bevordert budgetflexibiliteit bij gemeenten
- 1 index maakt lokale vraag leidend voor interne toedeling AU

Gemeentefonds grote post op huidige rijksbegroting (2021)

	Uitgaven (miljard euro)
Sociale Zekerheid	97,8
Zorg	86,7
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	40,0
Gemeente- & Provinciefonds en BTW-compensatiefonds	35,7
Buitenlandse Zaken / Internationale Samenwerking	14,0
Justitie en Veiligheid	12,6
Defensie	11,2
Infrastructuur en Waterstaat	9,3
Economische Zaken en Klimaat	6,5
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	6,1
Rentelasten	3,7
Financien	3,1
Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit	1,8
Overig	8,1
Totale uitgaven	336,6
Totale inkomsten	293,0
Tekort	-43,5

Aparte volume-accessen voor respectievelijk sociaal domein en klassiek deel en afscheid nemen van brede koppeling?

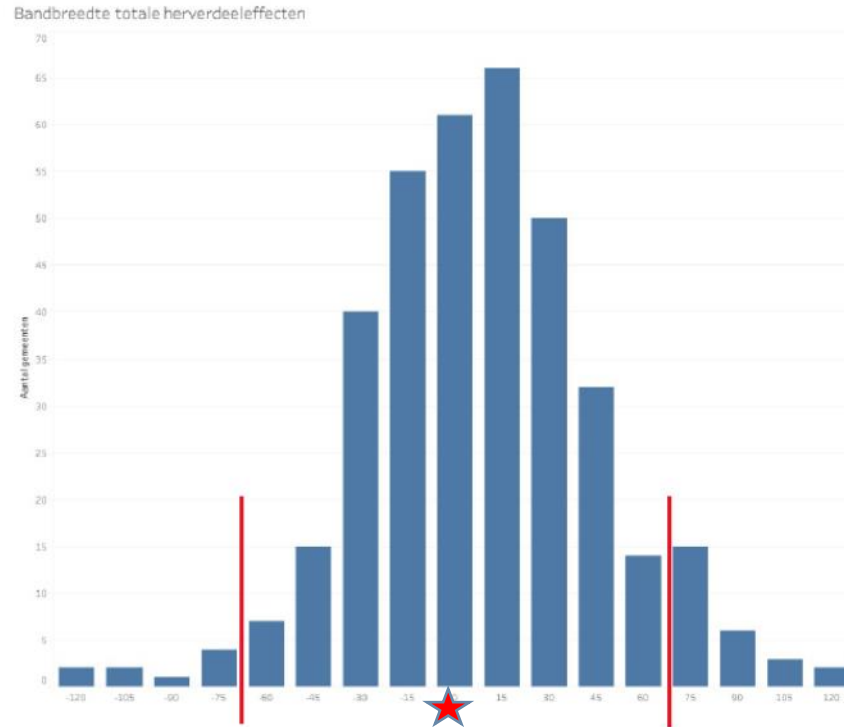
Moet er bij behoud brede koppeling meer stabiliteit in de accresraming komen, en zo ja op welke wijze?

- Vooraf behoedzaamheidsreserve inhouden en achteraf verrekenen met eindafrekening.
- Bevriezing accres bij:
 - a. Mei-circulaire lopende jaar
 - b. September-circulaire lopende jaar
 - c. Begroting gemeentefonds Miljoenennota (septembercirculaire t-1)
- Bevriezing accressen Startnota voor gehele kabinetsperiode.

Herijking algemene uitkering gemeentefonds

- Nieuwe verdeelmodel sociaal domein was en is technisch goed, maar verdeeld tekorten.
- Beoogd verdeelmodel klassiek was te veel gefocust op terugdringen maatstaven. Door uit te gaan van meer sub-clusters en sub-groepen vergelijkbare gemeenten nu een betere aansluiting bij kosten.
- Wachten op consultatiebrief, daarin wordt pas definitief duidelijk:
 - Welk voorstel men hanteert voor verevening Eigen Middelen.
 - Welke verdeling van de volumes over clusters voor de ijkpunten.
 - Hoe men wil omgaan met (verklaarbare en onverklaarbare) uitbijters.

Bij consultatie worden stukken openbaar.

- Consultatie VNG en ROB een dezer dagen. Doorlooptijd 6 tot 8 weken.
 - Eind november overleg wel of niet indienen bij Tweede Kamer.
 - Kamerbehandeling start begin december.
 - Publicatie nieuwe verdeling in decembercircularre 2020.

Einde